

Riksdagens svar RSv 194/2020 rd — RP 31/2020 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om Senatfastigheter och Försvarsfastigheter och till vissa lagar som har samband med den

Ärende

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om Senatfastigheter och Försvarsfastigheter och till vissa lagar som har samband med den (RP 31/2020 rd).

Beredning i utskott

Utskottets betänkande: Försvarsutskottet (FsUB 2/2020 rd).

Beslut

Riksdagen har godkänt följande uttalande:

Riksdagen förutsätter att regeringen före ingången av höstsessionen 2022 lämnar en övergripande redogörelse om Senatfastigheter, dess dotteraffärsverk Försvarsfastigheter och hela Senatkoncernen. Redogörelsen ska bland annat

- 1) granska bland annat statens lokalförvaltning i dess helhet, dess organisation, verksamhetsprinciper, reglering, kundens ställning, kostnader, serviceavtal med eventuella anknytande meningsskiljaktigheter, systemets konsekvenser för myndigheternas förutsättningar att sköta sina lagstadgade uppgifter och lokalförvaltningens ansvar bland annat för brister i lokalernas skick,
- 2) mer generellt bedöma affärsverksmodellens lämplighet som organisationsform för statens lokalförvaltning och
- 3) bedöma hur den nya lagstiftningen om Försvarsfastigheter fungerar, särskilt i fråga om genomförandet av styrningsbehörigheten mellan finansministeriet och försvarsministeriet, och hur personalens ställning utvecklas.

Riksdagen har antagit följande lagar:

Lag

om Senatfastigheter och Försvarsfastigheter

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Senatkoncernen

Affärsverket Senatfastigheter är ett statligt affärsverk enligt denna lag. Senatfastigheter har ett dotteraffärsverk, Försvarsfastigheter, och de båda affärsverken bildar tillsammans Senatkoncernen. Verksamheten och ekonomin vid Senatkoncernens affärsverk ska ordnas så att affärsverken i enlighet med 3 § i lagen om statliga affärsverk (1062/2010), nedan *affärsverkslagen*, kan svara för sina förbindelser och uppfylla de centrala servicemål och andra verksamhetsmål som riksdagen ställt upp för dem i enlighet med 6 § i affärsverkslagen. Senatkoncernen är verksam inom finansministeriets förvaltningsområde och koncernens allmänna styrning hör till finansministeriet.

Försvarsministeriet styr Försvarsfastigheter när affärsverket tillhandahåller de tjänster i enlighet med 2 § i denna lag som Försvarsmakten och de partner som Försvarsmakten har angett behöver för utförande av de uppgifter som avses i 2 § i lagen om försvarsmakten (551/2007).

Efter det att riksdagen har fattat beslut om statsbudgeten beslutar finansministeriet om Senatfastigheters servicemål och övriga verksamhetsmål och på motsvarande sätt beslutar försvarsministeriet om Försvarsfastigheters servicemål och övriga verksamhetsmål.

Inom ramen för den statsbudget som riksdagen godkänt beslutar finansministeriet om Senatkoncernens resultatmål och intäktsföringsmål. Koncernens resultatmål ska fastställas så att Senatfastigheter och Försvarsfastigheter kan uppnå de servicemål och övriga verksamhetsmål enligt företagsekonomiska principer som avses i 6 § 1 mom. 1 punkten i affärsverkslagen.

För att säkerställa en samordnad styrning ska ministerierna bereda målen och den övriga styrningen av verksamheten i samarbete.

På Senatfastigheter och Försvarsfastigheter tillämpas affärsverkslagen om inte något annat föreskrivs i denna lag.

2 §

Senatkoncernens uppgifter

Senatkoncernens affärsverk har till uppgift att bedriva verksamhet inom verksamhetsområdet fastighets- och lokalaffärsverksamhet och för statens behov producera fastighets- och lokaltjänster, tjänster inom ledning och förvaltning av lokaler, tjänster i anslutning till anskaffning, förvaltning och överlåtelse av lokaler samt andra tjänster med direkt anknytning till dem enligt serviceavtal för de kunder som avses i 2 § i affärsverkslagen. Dessutom ska affärsverken ha hand om den statliga fastighetsförmögenhet som affärsverken besitter, om skötseln och förvaltningen av den samt vid behov om överlåtelse, förvärv, skötsel och förvaltning av statens fastighetsförmögenhet och annan anknytande egendom. Senatkoncernens affärsverk får i liten omfattning tillhandahålla tjänster också för andra kunder.

Riksdagens svar RSv 194/2020 rd

Försvarsfastigheter tillhandahåller de tjänster enligt 1 mom. som Försvarsmakten och av Försvarsmakten angivna partner behöver. Försvarsfastigheter har också till uppgift att i enlighet med 1 mom. förvalta den statliga fastighetsförmögenhet som affärsverket besitter.

I serviceavtalen ska det avtalas om tjänsternas innehåll, villkor för produktionen av tjänsterna, vederlag för tjänsterna och villkor för uppsägning av serviceavtalen. Tjänster till statliga organisationer enligt 2 § i affärsverkslagen prissätts enligt självkostnadsprincipen. Tjänster till andra kunder och tjänster som kan nyttjas i ett konkurrensläge på marknaden prissätts och ska avtalas i enlighet med 3 § i affärsverkslagen. Med vederlagen för tjänsterna ska de totala kostnader som Senatkongcernens affärsverk orsakas kunna täckas. Genom avtalen kan myndighetsuppgifter eller skötsel av offentliga förvaltningsuppgifter inte överföras på Senatkongcernens affärsverk. På serviceavtal mellan Senatkongcernens affärsverk och statliga organisationer enligt 2 § 1 mom. i affärsverkslagen tillämpas bestämmelserna om förvaltningsavtal. Närmare bestämmelser om serviceavtal och grunderna för avtalsvillkoren får utfärdas genom förordning av statsrådet.

Senatfastigheter och Försvarsfastigheter tillhandahåller centraliserat inom kongcernen en del av de tjänster som de behöver eller tillhandahåller för sina kunder. Senatfastigheter ansvarar för att dessa tjänster fungerar.

3 §

Ansvar för Försvarsfastigheters förbindelser

Senatfastigheter svarar för Försvarsfastigheters förbindelser, om Försvarsfastigheter inte för-
mår svara för dem med den statliga egendom som överförts i affärsverkets besittning.

4 §

Riksdagens styrning av affärsverken

I fråga om riksdagens styrning av Senatkongcernens affärsverk gäller vad som föreskrivs i 6 § i affärsverkslagen. När riksdagen godkänner statsbudgeten ger den Senatkongcernen de fullmakter och samtycken som avses i 6 § 1 mom. 3 och 4 punkten i affärsverkslagen. Senatfastigheters styrelse fattar beslut om den interna fördelningen av fullmakter och bemyndiganden i Senatkongcernen inom ramen för de fullmakter som riksdagen godkänt och med beaktande av de servicemål och andra mål för verksamheten som riksdagen ställt upp.

5 §

Bokföring, bokslut och ekonomi

Senatfastigheter svarar för upprättandet av affärsverkskongcernens bokslut med iakttagande av vad som föreskrivs i 13 § i affärsverkslagen.

Försvarsfastigheters bokslut undertecknas av Försvarsfastigheters styrelse och direktör. Senatfastigheters styrelse fastställer Försvarsfastigheters bokslut. Senatfastigheters och affärsverkskongcernens bokslut ska upprättas, undertecknas och lämnas till finansministeriet, för fastställelse och beslut av statsrådet på det sätt som föreskrivs i 13 § i affärsverkslagen.

Riksdagens svar RSv 194/2020 rd

Statsrådet beslutar utifrån koncernbokslutet om hur affärsverkskoncernens vinst ska intäktsföras i statsbudgeten, om fördelningen av intäktsföringen mellan affärsverken samt om andra åtgärder som affärsverkets verksamhet och ekonomi föranleder. Senatfastigheter intäktsför vinsten till statsbudgeten.

6 §

Upplåning och långivning till Försvarsfastigheter

Senatfastigheter upptar de lån som affärsverken i Senatkoncernen behöver. Senatfastigheter kan bevilja Försvarsfastigheter lån. Försvarsfastigheter godkänner upptagande av lån för egen räkning och de förpliktelser som hänför sig till lånen.

7 §

Försvarsfastigheters förvaltning

Försvarsfastigheter har en styrelse och en verkställande direktör. Försvarsfastigheters styrelseordförande och majoriteten av styrelsemedlemmarna utnämns på föredragning av försvarsministeriet så att den styrelsemedlem som representerar personalen räknas in i den föreslagna majoritetsandelen.

Styrelsen för Försvarsfastigheter gör framställning om budgetförslag och budgetmål samt om resultatmål och intäktsföringsmål i enlighet med 8 § 2 mom. 1 och 2 punkten i affärsverkslagen och överlämnar dem till styrelsen för Senatfastigheter, som inkluderar dem i de egna, motsvarande framställningarna. Försvarsfastigheter överlämnar ett bokslut enligt 8 § 2 mom. 8 punkten i affärsverkslagen till Senatfastigheters styrelse för fastställelse. I fråga om styrelsen för Försvarsfastigheter, verkställande direktören och personalens deltagande gäller i övrigt vad som föreskrivs i 7—11 § i affärsverkslagen.

8 §

Vissa bestämmelser om Senatkoncernen

Med avvikelse från vad som föreskrivs i 13 § 3 mom. i affärsverkslagen, beslutar finansministeriet om en enskild överföring, när egendom eller egendomskomplex vars verkliga värde är högst tio miljoner euro överförs i Senatfastigheters eller Försvarsfastigheters besittning eller från någotdera affärsverkets besittning till statens budgetekonomi.

Utöver vad som föreskrivs i lagen om rätt att överlåta statlig fastighetsförmögenhet (973/2002) får sådan fastighetsförmögenhet i Senatfastigheters eller Försvarsfastigheters besittning som hyrts ut till Försvarsmakten inte överlåtas utan försvarsministeriets samtycke, om inte statsrådet beslutar något annat.

Styrelsen för Senatfastigheter och styrelsen för Försvarsfastigheter har, utöver vad som föreskrivs i 8 § 2 mom. i affärsverkslagen, till uppgift att besluta om förvärv av fastighetsförmögenhet till affärsverket samt, så som anges i lagen om rätt att överlåta statlig fastighetsförmögenhet, om överlåtelse av och utarrendering av fastighetsförmögenhet. Om överlåtelsen eller utarrenderingen inte till omfattning eller värde är betydande på det sätt som avses i den lagen, kan styrelsen

Riksdagens svar RSv 194/2020 rd

genom sitt beslut hänskjuta behörighet att sköta överlåtelsen eller utarrenderingen till någon av affärsverkets anställda.

I verksamheten vid Senatkongcernens affärsverk iaktas utöver vad som föreskrivs i arkivlagen (831/1994) även bestämmelserna i 4 kap. i arkivlagen om framställning, förvaring och användning av handlingar.

9 §

Ikraftträdande och övergångsbestämmelser som gäller verksamheten

Denna lag träder i kraft den 20 .

Genom denna lag upphävs lagen om försvarsförvaltningens byggverk (1360/1993), nedan *den upphävda lagen*. Den upphävda lagen och de författningar som utfärdats med stöd av den tillämpas på Försvarsförvaltningens byggverk till den 31 december 2020.

När Försvarsfastigheter inleder sin verksamhet beslutas om dess balansräkning i enlighet med 13 § 1 mom. i affärsverkslagen. I samband med att verksamheten inleds görs överföringar av egendom och förpliktelser till bokföringsvärde. De överföringar av egendom som avses i denna paragraf och de överföringar av personal som avses i 10 § genomförs den 1 januari 2021.

Senatkongcernens affärsverk vidtar under 2021 de avslutande åtgärderna för verksamhetsåret 2020 och övriga behövliga åtgärder i samband med att verksamheten vid Försvarsförvaltningens byggverk upphör.

På åtaganden, skyldigheter och rättigheter som inte med stöd av 13 § i affärsverkslagen överförs i samband med inrättandet av Försvarsfastigheter tillämpas vad som föreskrivs i denna paragraf. De ärenden som är avsedda att överföras och de avtal och förbindelser som ingåtts samt de rättigheter och skyldigheter som följer av dem och som är anhängiga vid Försvarsförvaltningens byggverk och Senatfastigheter när denna lag träder i kraft övergår den 1 januari 2021 till Försvarsfastigheter.

Försvarsfastigheter ska i samband med överföringen av besittningsrätten till egendom enligt 13 § i affärsverkslagen och till borgenärer och avtalsparter i avtal som med stöd av 5 mom. överförs direkt göra en skriftlig anmälan om överföringen av skuld- och avtalsförhållanden utan dröjsmål efter det att denna lag har trätt i kraft, dock senast den 31 januari 2021. Anmälan för Försvarsfastigheters räkning kan sändas också av Senatfastigheter. De av Senatfastigheters och Försvarsförvaltningens byggverks borgenärer och avtalsparter vars skuld- eller avtalsförhållande överförs har rätt att säga upp skuldförhållandet eller avtalet så att det upphör den 30 juni 2021, om det enligt gällande avtalsvillkor inte ensidigt kan överföras och avtalsparten inte ger sitt samtycke till att avtalet överförs eller om avtalen efter överföringen inte skäligen kan fortsätta att gälla på samma villkor som tidigare. Försvarsfastigheter ska underrättas om uppsägningen senast den 31 mars 2021.

Senatfastigheters ställning som statligt affärsverk och affärsverkets rättigheter och skyldigheter samt personalens ställning och anställningsvillkor förändras inte genom ikraftträdandet av denna lag, om inte något annat bestäms särskilt.

Riksdagens svar RSv 194/2020 rd

10 §

Övergångsbestämmelser som gäller personalen

Hela personalen vid Försvarsförvaltningens byggverk övergår i anställning hos Försvarsfastigheter eller Senatfastigheter den 1 januari 2021. Samtidigt övergår den personal vid Senatfastigheter som i fortsättningen kommer att sköta kundrelationen till Försvarsmakten i anställning hos Försvarsfastigheter. På överlåtelseerna tillämpas vad som föreskrivs i 5 e och 5 f § i statstjänstemannalagen (750/1994) och i 1 kap. 10 § i arbetsavtalslagen (55/2001). Anställningsförhållandet för den personal som överförs anses vid fastställandet av förmåner fortgå oavbrutet hos staten.

Vid övergången ändras tjänsteförhållandet som direktör för Försvarsförvaltningens byggverk till ett motsvarande arbetsavtalsförhållande för viss tid vid Försvarsfastigheter. De rättigheter och skyldigheter som hänför sig enbart till tjänsten överförs inte på det sätt som avses i 1 mom.

Försvarsministeriet samt Senatfastigheter och Försvarsfastigheter svarar solidariskt för de lönefordringar och andra fordringar som följer av ett arbetsavtals- eller tjänsteförhållande och som förfallit till betalning före den 1 januari 2021. Förvärvaren betalar de fordringar som förfallit till betalning, om parterna inte kommer överens om något annat. Försvarsministeriet är i fråga om den personal som överförs från Försvarsförvaltningens byggverk och Senatfastigheter i fråga om den personal som överförs från Senatfastigheter ansvariga gentemot förvärvaren för de fordringar som förfallit till betalning och som denne betalat.

Bestämmelser om skyldigheten för Senatfastigheter och Försvarsfastigheter att iakttä bestäm-
melserna i de kollektivavtal som gällde den 31 december 2020 under den tid avtalen är i kraft
finns i 5 § i lagen om kollektivavtal (436/1946).

Lag

om ändring av lagen om statliga affärsverk

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om statliga affärsverk (1062/2010) 8 § 2 mom. 11 punkten och 19 §,
ändras 1—3 §, 6 § 1 mom., 7 § 2 och 3 mom., 8 § 2 mom. 1 punkten och 13 § 4 mom., samt
fogas till 9 § nya 3 och 4 mom. och till 13 § ett nytt 4 mom., varvid det ändrade 4 mom. blir
5 mom., som följer:

1 §

Lagens tillämpningsområde och syfte

Denna lag tillämpas på statliga affärsverk som producerar tjänster för staten i enlighet med principerna i 3 §. I denna lag föreskrivs om grunderna för affärsverkens verksamhet, ekonomi, förvaltning och styrning.

Riksdagens svar RSv 194/2020 rd

Bestämmelser om enskilda affärsverk finns dessutom i en särskild lag om respektive affärsverk. Ett affärsverk kan på det sätt som föreskrivs i den särskilda lagen ha ett eller flera dotteraffärsverk som bildar en koncern mellan affärsverken. Denna lag tillämpas på den verksamhet som bedrivs av affärsverket och dess dotteraffärsverk, om inte något annat föreskrivs i lagen om affärsverket.

2 §

Ställning och uppgifter

Ett affärsverk tillhandahåller enligt serviceavtal tjänster för statliga ämbetsverk och inrättningar, statliga fonder utanför statsbudgeten och andra statliga affärsverk liksom för riksdagen och för enheter som lyder under, står under tillsyn av eller verkar i anslutning till riksdagen.

Ett affärsverk kan enligt serviceavtal tillhandahålla tjänster också för

- 1) sådana sammanslutningar och stiftelser som staten har bestämmande inflytande över och vars uppgift enligt bestämmelser i lag eller med stöd av lag är att bedriva annan än ekonomisk verksamhet,
- 2) sådana sammanslutningar som tillhandahåller tjänster för staten i egenskap av anknutna enheter enligt lagen om offentlig upphandling och koncession (1397/2016),
- 3) sådana sammanslutningar och stiftelser vars verksamhet främst finansieras med anslag som tagits in i statsbudgeten och som inte är sådana kunder som avses i 1 punkten.

3 §

Principerna för affärsverkens verksamhet

Ett affärsverk ska skötas enligt företagsekonomiska principer. I den utsträckning ett affärsverk självt tillhandahåller tjänster i ett konkurrensläge på marknaden eller producerar tjänster till nytta för kunderna i ett konkurrensläge på marknaden, ska affärsverket prissätta sina tjänster på marknadsvillkor. Ett affärsverk kan endast i liten utsträckning bedriva verksamhet i ett konkurrensläge på marknaden.

Ett affärsverk svarar för sina förbindelser med statlig egendom som överförs i dess besittning. Om ett affärsverk inte förmår svara för sina förbindelser, svarar staten för dem.

6 §

Riksdagens styrning av affärsverken

I samband med behandlingen av statsbudgeten ska riksdagen

- 1) godkänna affärsverkets viktigaste servicemål och andra verksamhetsmål,
- 2) godkänna ökning och nedsättning av affärsverkets grundkapital samt besluta om intagande av anslag i statsbudgeten för att beviljas för ökning av affärsverkets grundkapital,
- 3) ge sitt samtycke till att affärsverket upptar lån för finansiering av verksamheten,

Riksdagens svar RSv 194/2020 rd

4) godkänna maximibeloppet för affärsverkets investeringar under nästa räkenskapsperiod samt bemyndiganden för affärsverket att ingå sådana förbindelser för investeringar som medför utgifter under senare räkenskapsperioder.

7 §

Styrelse

Det ministerium till vars förvaltningsområde affärsverket hör utser styrelsemedlemmarna för högst tre år i sänder. Ministeriet förordnar en av medlemmarna att vara styrelsens ordförande och en att vara vice ordförande. Minst en av medlemmarna ska företräda personalen vid affärsverket eller dess dottersammanslutning. Den medlem som företräder personalen ska vara anställd hos affärsverket eller dottersammanslutningen. Närmare bestämmelser om styrelsens sammansättning och mandatperiodens längd får utfärdas genom förordning av statsrådet, vilken utfärdas särskilt för varje affärsverk.

Det ministerium till vars förvaltningsområde affärsverket hör kan befria styrelsen eller en medlem av styrelsen från uppdraget.

8 §

Styrelsens uppgifter

Styrelsen ska särskilt

1) göra framställning om budgetförslaget för affärsverket och i anslutning därtill om förslag till servicemål och andra verksamhetsmål för affärsverket för det följande året,

9 §

Verkställande direktör

På verkställande direktören tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar enligt vad som föreskrivs om dem i 40 kap. i strafflagen (39/1889) i fråga om offentligt anställda arbetstagare. På verkställande direktören tillämpas dessutom 40 kap. 7, 8, 9 och 10 § i strafflagen.

Ett dotteraffärsverk kan ha en verkställande direktör. Om dotteraffärsverket har en verkställande direktör, tillämpas på honom eller henne vad som föreskrivs om affärsverkets verkställande direktör.

Riksdagens svar RSv 194/2020 rd

13 §

Affärsverkets balansräkning

— — — — —
När statliga enskilda fastighetsförmögenhetsposter eller lös egendom som direkt anknyter till dem överförs mellan affärsverk, beslutar dessa med avvikelse från vad som föreskrivs i 2 mom. om överföringarna, när affärsverken enligt lagen om rätt att överlåta statlig fastighetsförmögenhet har rätt att besluta om överlåtelse av egendom. Överföringen redovisas som en ökning eller minskning av övrigt eget kapital för affärsverket.

Innan ett beslut enligt 1—4 mom. fattas ska affärsverkets revisorer göra en uppskattning av egendomen och förpliktelserna och värdet på dessa samt ge ett utlåtande därom.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Lag

om ändring av 7 § i lagen om verksamheten i den offentliga förvaltningens säkerhetsnät

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om verksamheten i den offentliga förvaltningens säkerhetsnät (10/2015) 7 §
2 mom. som följer:

7 §

Uppgifterna för den som tillhandahåller nät- och infrastrukturtjänster

— — — — —
Tillhandahållaren av nät- och infrastrukturtjänster får anlita Försvarsmakten som underleverantör för att bygga och upprätthålla ett undervattenskabelnät för säkerhetsnätet samt Försvarsfastigheter för att bygga, låta bygga och upprätthålla utrustningsutrymmen för säkerhetsnätet.
— — — — —

Denna lag träder i kraft den 20 .

Riksdagens svar RSv 194/2020 rd

Lag

om ändring av 2 § i elmarknadslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i elmarknadslagen (588/2013) 2 § 1 mom. som följer:

2 §

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på elmarknaden, som omfattar produktion, import, export och leverans av el samt elöverföring och eldistribution. Bestämmelserna i II avdelningen samt 7 och 21 kap. tillämpas inte på försvarsförvaltningen och inte heller på Försvarsfastigheter.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Lag

om ändring av 18 § i lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen (906/2019) 18 § 1 mom. som följer:

18 §

Handlingar som ska säkerhetsklassificeras inom statsförvaltningen

Myndigheter vid statliga ämbetsverk, inrättningar och affärsverk samt domstolar och nämnder som har inrättats för att behandla besvärsärenden ska säkerhetsklassificera handlingar och förse dem med anteckning om säkerhetsklass som visar vilket slag av informationssäkerhetsåtgärder som ska vidtas vid behandlingen av dem. Anteckning om säkerhetsklass ska göras, om en handling eller informationen i den är sekretessbelagd enligt 24 § 1 mom. 2, 5 eller 7—11 punkten i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet och om obehörigt avslöjande eller obehörig användning av handlingen kan orsaka skada för försvaret, för förberedelser inför undantagsförhållanden, för internationella relationer, för brottsbekämpningen, för den allmänna säkerheten eller

Riksdagens svar RSv 194/2020 rd

för stats- och samhällsekonomin funktion, eller på något annat jämförbart sätt för Finlands säkerhet.

— — — — —

Denna lag träder i kraft den

20 .

Helsingfors 9.12.2020

På riksdagens vägnar

talman

generalsekreterare